

HÉTFALUSI

SZERKESZTŐK: HOCHBAUER GYULA
ÉS DR. KOVÁCS LEHEL ISTVÁN

ALAPÍTOTTA ÉS SZERKESZTETTE (1906–1911):
DR. FEKETE ENDRE ÉS KISS BÉLA

• KOVÁCS LEHEL ISTVÁN

A SZENTEGYHÁZI GYERMEKFILHARMÓNIA MÉLTATÁSA

Vannak közösségek, amelyek nem csupán zenét tanítanak. Megtanítják, miként lehet a dallamokon keresztül otthont, hitet és jövőt is építeni. A **Szentegyházi Gyermekfilharmónia** ilyen közösség: több mint négy évtizede élő tanúsága annak, hogy a gyermekek hangja képes áthidalni időt és teret, s elhozni azt a reményt, amelyben egy közösség újra és újra erőre talál.

A történet **1982-ben** kezdődött. Egy fiatal zenetanár, **Haáz Sándor**, Székelyudvarhely szülőtte, Szentegyházán talált otthonra, s a helyi gyermekeknek kínált lehetőséget a közös muzsikálásra. 1983-tól hivatalosan is megalakult a Gyermekfilharmónia – röviden a „**Fili**” –, amelynek tagjai mindmáig 10–18 éves lányok és fiúk, a székelyföldi kisváros és környéke diákjai. A kezdeti szerény körülmények között tartott próbákból hamar egy sajátos zenei műhely született: olyan közösség, ahol a kottaolvasás mellett az együtténeklés öröme, a fegyelem és a közösségi szolgálat vált a nevelés alapjává.

A „Fili” különlegessége kezdettől fogva abban rejlik, hogy a klasszikus és a népi hagyományok egységét képviseli. Műsoraikban **Kodály Zoltán** és **Bartók Béla** dalai, a székely és magyar népdalok, a régi mesterek – **Bach, Mozart, Beethoven** – alkotásai egymást kiegészítve szólalnak meg. A zene itt nem csupán előadott mű, hanem egy közösség közös lélegzete.

A Szentegyházi Gyermekfilharmónia már a kilencvenes évek elejétől hírnevet szerzett a Kárpát-medencében. **1990-ben** először koncerteztek Budapesten, s azóta évről évre visszatérnek Magyarországra, a Felvidékre, Kárpátaljára, a Vajdaságba és Erdély számos városába; felléptek Nyugat-Európa több országában is. Koncertjeik mindenütt ünneppé váltak: nem pusztán zenei élményt, hanem a magyar összetartozás érzését hozták el hallgatóiknak.

A több mint négy évtized alatt **több ezer gyermek** fordult meg a Fili soraiiban. Ők nemcsak hangszert és éneket tanultak, hanem a közösséghez való tartozás örömeit és felelősségét is. Aki

valaha a Fili tagja volt, magával viszi azt az élményt, hogy a közös éneklésben és muzsikálásban valami nagyobb rend részesévé válhatunk.

A Filharmónia munkáját számos elismerés kísérte: a **Pro Cultura Hungarica-díj (1997)**, a **Magyar Örökség Díj (2003)**, **Bartók Béla Emlékdíj (2006)**, **Fiatalok a Polgári Magyarországért díj (2019)**, **Prima Primissima-díj (2024)** és sok más kitüntetés tanúsítja, hogy ez a közösség nemcsak a zene, hanem a nevelés és a hagyományörzés szolgálatában áll.

Alapítványokat hoztak létre, 1991-ben a helyi művelődési ház emeletén kialakították a Múzeum Szállót, és egy megvásárolt falusi házat felújítva kialakították a „Filiházat”.

Mindez nem válhatott volna valóra Haáz Sándor fáradhatatlan hivatástudata és a szülők, tanítványok, támogató közösség összefogása nélkül. A Fili ma is élő, dinamikus közösség, amely a mester példáját követve újabb és újabb nemzedékeknek adja át a zene és a szolgálat örömeit.

Haáz Sándor munkásságát is számos rangos díj ismeri el: **EMKE-díj (2009)**, **A Tehetségek Szolgálatáért Életműdíj (2010)**, **„Mentor” díj (2011)**, **A Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje (2011)**, **A Magyar Kultúra Lovagja (2013)**.

Most, a Zajzoni Rab István-díjjal nemcsak egy zenei együttest ünneplünk, hanem a közösségteremtésnek, a gyermekek nevelésének és a magyar kultúra ápolásának azt a példáját, amely Szentegyházán született, s amely negyven év óta fényt sugároz szerte a Kárpát-medencében.

A **Szentegyházi Gyermekfilharmónia** ma is arra emlékeztet bennünket, hogy a közös dal képes megtartani egy közösséget, sőt képes felemelni egy nemzetet is. Legyen ez a hang továbbra is világító torony a jövő nemzedékeinek.

A magyarság zenei és művelődési életében kifejtett kimagasló tevékenységükért, amellyel hozzájárultak népeink és dalaink ápolásához, nemzeti közösségünk értékeinek gyarapításához – fogadják szeretettel a Barcaság Zajzoni Rab István-díját.

• GÉCZI GELLÉRT

A ZAJZONI RAB ISTVÁN-DÍJ

Tisztelt hölgyeim és uraim, kedves vendégek, kedves díjazottak!

Nagy tisztelettel és őszinte örömmel köszöntöm önöket ezen a jeles napon, amikor ismét összegyűltünk, hogy méltón megünnepeljük azokat, akik kiemelkedő teljesítményükkel, kitartásukkal és példamutatásukkal gazdagítják közösségünket. A mai nap nem csupán egy díjátadásról szól. Ez az alkalom a hála és a megbecsülés ünnepe, egy pillanat, amikor megállunk, és elismeréssel fordulunk mindazok felé, akik munkájukkal, hivatásukkal vagy szolgálatukkal tovább viszik mindazt

az értéket, amit elődjeink hagytak ránk.

A Zajzoni Rab István-díj ma már hagyomány, de egyben élő üzenet is.

Szinte két évtizede jött létre azzal a céllal, hogy méltó módon ismerje el mindazokat, akik a hétfalusi magyarság felemelkedésén, a kulturális, szellemi és közösségi élet gazdagításán munkálkodnak. Ahogyan az alapítók, köztük dr. Bencze Mihály, dr. Kovács Lehel István, Hochbauer Gyula, és sok más elkötelezett személy gondolták: *„mert hisszük, hogy minden magyar ember és minden magyar közösség érték, amit óvnunk kell.”*

(Folytatása a 3. oldalon.)

• KOVÁCS LEHEL ISTVÁN

A BUCSECS TITKOKAT REJTŐ KETTŐS CSÚCSA

Mondják a tudósok, hogy a betlehemi csillag, amely Jézus születését hirdette, egy több bolygót érintő együttállás volt, amelyet hosszabb időn keresztül meg lehetett figyelni. 1226 volt látható utoljára egy ilyen együttállás, s most, 800 év múltán, 2025 decemberében ismét szabad szemmel megfigyelhető a felragyogó „betlehemi csillag”, vagyis a Jupiter és a Szaturnusz együttállása.

A barcasági szászok betlehemi csillagról szóló mondája a Bucsecs-hegységhez kötődik.

Mondják, hogy egy jól viselkedő csillagocskát nagyon megkedvelt az Isten, s elhatározta, hogy egyszer egy nagy feladattal bízta meg. Csodák csodája, a csillagocskák is azt álmodta, hogy egyszer, ha nagy lesz, egy varázslatos utat fog megtenni keletről nyugatra. S így is lett, amikor az Úr fia, Jézus, megszületett, az Isten a már felnőtt csillagocskát bízta meg azzal, hogy utat mutasson a napkeleti bölcseknek Jézus jászlához. Jól is teljesítette feladatát a csillag, s mivel nagyon hosszú utat járt be, elhatározta, hogy megpihen. Hanem bejárt száz meg száz országot, világot, s nem talált kedvére való pihenő helyet, míg egyszer csak a Bucsecs-hegység fölé nem ért, s meg nem látta a hatalmas sziklákat, az örökké zöldellő fákat és a vidáman csörgedező patakokat. Mindent elárasztott a béke és a nyugalom. Nagyon megtetszett a hely a csillagnak, s elhatározta, hogy itt marad. De nem is akárhogyan. Milliányi kis csillagocskára robbant szét, sziporkázóan, mint egy csillagszóró, s a sziklákon zöldellő fűszálak közé estek darabjai: mindegyik megfogant, s életet adott egy csodának: így születtek meg a varázslatos havasi gyopárok (Edelweiss).

A Bucsecs-hegység egyfajta varázshegy vagy szent hegy megtettesülését jelentette jőpár civilizáció és nép számára. A Bucsecs iránt nagyon sokan érdeklődnek, kezdve a hegymászás hőskorától egészen napjainkig.

Régies szóhasználat szerint Bucsecs-hegység vagy akár Bucsesd.

1866-ban az Alpine Club egyik alapítója, Sir Leslie Stephen társával, Bryce-szal megmászta a Bucsecst és 1871-ben ez a túra is megjelent Stephen könyvében a *The playground of Europe*-ban.

1883-ban egy Berger nevű főhadnagy tisztiszolgájával megmászta télen a Királykőt, 1884-ben pedig negyedmagával, a bal oldali kanyonon keresztül a Bucsecs-hegységet, 1890 telén pedig Zeidner F. J. is felment a Bucsecsre. 1908

áprilisában Dik, Kamner E. és Hausleitner jutott fel a csúcsra.

A Bucsecs helynév eredete valószínűleg a helyi dák vagy trák népek nyelvéből származik, de pontos etimológiája nem teljesen tisztázott, a legvalószínűbb elméletek szerint a *Buc-* (szarv, hegy) és a *-secs* vagy *-ceag* (szikla, hegyvidék) szavak összetételéből alakulhatott ki, utalva a hegység szarvszerű csúcsaira, vagy esetleg egy *Buce* nevű istenségre (mondák szerint óriásra – lásd a csúcs sziklája: Omul cel Mare) utal. Ebből a *Buc-*-ből származik a Buksoj (Bucsoi) neve is.

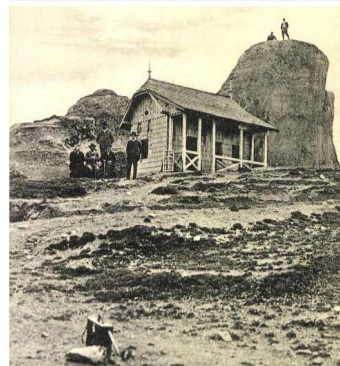
A román nyelv értelmező szótára (DEX) a tatár nyelvű *buçak* szóból eredezteti a Bucsecs nevét, amely *szöget, kiszögelést* jelent. A régi románok még *Buceci*-nek ejtették a hegy nevét, csak a 19. század végén lett *Bucegi*.

Számos magyar szerzőnél a hegység neve Búcsú-kő vagy Búcsú-kő alakban is előfordul, ám ilyen változatot egyetlen régi térképen vagy dokumentumban sem találtunk.

A Bucsecs-hegység legmagasabb csúcsa az Omu-csúcs (Vârful Omul / Omu-Spitze, Omu-Gipfel, Der Om), amelyet Ember-kő csúcsnak is mondanak egyesek (2507 m), Brassó megye és Prahova megye határán fekszik, és Romániában a kilencedik legmagasabb hegycsúcs. Itt található egy meteorológiai állomás és egy menedékház, amely Romániában a legmagasabban fekvő, állandóan lakott hely, s egyben a Kárpátok legmagasabban fekvő menedékháza.

Nevét a csúcs sziklájáról (sziklaalakjáról) kapta (Omul cel Mare, A nagy ember). Az Erdély 1892. évi 2. számából megtudhatjuk, hogy „a Bucsecs legmagasabb csúcsáig (Omu) vezető vaslétrát, miután a pásztorok elrongálták, meg fogják ujjíttani.”

A monda szerint egy pásztor eltévedt a Bucsecs-hegységben, és egészen a hegy legmagasabb csúcsáig jutott. Ám még erről a magasságról sem tudott eligazodni, ezért dühében átkozódni kezdett. Büntetésül Isten kővé változtatta, amely ma is látható. Ez a szikla évente mindössze egyszer, egy novemberi alkonyatkor árnyékot vet a fennsíkra, s az árnyékban egy emberi alak rajzolódik ki. Egy adott szögből az egész szikla olyan, mint egy emberfej, amelyik az égre néz (kivehető a szeme, orra, szája). Innen ered az „Omu” elnevezés. A sziklát még „Axis Mundi”-nak is nevezik („a világ tengelye”), és egy monda szerint az egész égboltot tartja.

Az SKV sziklának épített kő menedékháza, mellette az első román menedékház. Alatta a román ház, jobbra a Mihai Haret nevét viselő menedékház, alatta a csúcs sziklája, az eget kémlelő emberfej, mellette a mai menedékház.

A csúcs egy nagy szikla, amelyhez a menedékház tapad, s egykoron itt húzódott Magyarország (az Osztrák-Magyar Monarchia) és Románia határa. Ezen a sziklán volt a 183/ b véset, erről Dobrovits József így írt 1911-ben: „A határjelen nincs sok látnivaló. Az úgynevezett Omu sziklába van egy «kepére» vésvé, egy négyszög, középen kétfelé választva, egyik felében R. a másikban M. betűvel.”

„A Bucsecs első rangú hegyormaink egyike. Magasságra az ismertek közt harmadik helyen áll. Legmagasb csúcsa, a La Omu, 7915 láb. Oly magasság, hogy feje az év nagy részén hótól fejezlik.” – írta volt Kővári László 1853-ban.

„A Bucsecs 8700 láb magas csúcsára lóháton fel lehet menni!” – írja Barátosi Porzolt Gyula 1887-ben, s a csúcsról élénk tárulkozó kilátásról így szól: „Leírhatatlan látvány innen a Giurgevo-i és Rustschuki Duna messze kéklő panorámája [...]. Bukarest 300 templomával, a romániai síkság tarka falvaival felejthetetlen képet varázsoltak élénk. Ezeket túl Bulgária sárga dunai hegyvonala, keletre a Dobrudzsa nádas labirynthje, a moldovai havasok, északra Erdély havasai, legközelebb a Brassó feletti Schuller és Piatra tetői mint kis pincsek állottak alattunk. – De már a fogarasi hosszú havasok egyenlő göggel csillogtak át felénk.” Egy érdekes szokást is leír: „Neveinket román szokás szerint zöld festékekkel az «Omu» hátára örökítvén, a dus füben legelészett lovainkon lebaktattunk.”, s megjegyzi, hogy: „A nevek százai tarkálnak e kopár fehér sziklákon.”

Az Omu menedékházat a szász turistaegylet (SKV) építette és adta át a természetjáróknak 1888. szeptember 2-án. Az első kőből épült turistaház volt, s egyben a Kárpátok legmagasabb pontján fekvő menedékháza („Casa de piatră de la Vârful Omul”, „Az Omu-csúcsi kőház”, „Das Steinhaus auf dem Omu-Spitz”).

1900-ban a Szinajai Kárpát-Egyesület egy második, fából készült menedékházat épített, amely egy ideig párhuzamosan működött a kőépülettel („a román ház”).

1911 októberében a faház leégett. 1912-ben a Szinajai Kárpát-Egyesület (Asociația Carpatină Sinaia) elhatározta az újjáépítést, ám a terv csupán elképzelés maradt. 1924-ben a Vándorok Fogadója (Hanul Drumeților) nevű csoport megkezdte egy új menedékház elemeinek elkészítését, amelyet a Hajnal Háza (Casa Zorilor) névre kívántak keresztelni. Az elemeket a Schiell testvérek bușteni-i papírgyárának udvarán készítették el, majd drótkötélpályán szállították fel a Piatra Arsă hegyre, onnan pedig tovább a Omu-csúcsra. A csoport azonban 1925-ben feloszlott. Ugyanebben az évben a munkálatokat a Romániai Turista Club (Turism Clubul Românii) vette át, és szeptemberben megkezdte a menedékház összeállítását.

1926 januárjára az épület már állt a csúcson, az ünnepélyes megnyitóra pedig 1926. augusztus 7-én került sor. Ekkor a neve Casa Omul „Mihai Haret” (A „Mihai Haret” Omu-ház) volt, és 30 személynek tudott szállást biztosítani.

Álljunk meg egy szóra Mihai Haret neve mellett, aki nem más volt, mint a híres matematikus, csillagász és pedagógus, az örmény származású Spiru Haret (Jászváros, 1851. február 15. – Bukarest, 1912. december 17.) unokaöccse, később fogadott fia.

Mihai Haret Mihai Goldként született Bukarestben 1884. március 30-án. Apai nagyapja a bajor gyökerekkel rendelkező brassói Carol Samuel Golld mérnök volt, aki egy olasz nőt, Adelaida Burellit vett feleségül, és tizenkét gyerekük született. Gold József (nevéről lekerült egy „l” betű) fia kataszteri mérnök Bukarestbe került, ahol 1883-ban feleségül vette Ana Haretet, Spiru Haret testvérét.

(Folytatása a 3. oldalon.)

• KOVÁCS LEHEL ISTVÁN

A BUCSECS TITKOKAT REJTŐ KETTŐS CSÚCSA

(Folytatás a 2. oldalról.)

Ebből a házasságból született meg Mihai Gold 1884-ben.

A maga során, Spiru Haret már idős korában feleségül vett egy Ana nevű buzói lányt, s mivel utódai nem születtek, örökbe fogadták 1912-ben Mihai Goldot, aki felvette a Mihai Haret nevet.

A túrázás iránti szenvedélye 14 éves korában ragadta magával. A Gold család a vakációkat rendszeresen Szinaja városában töltötte. Nicolae Bogdan tanárral, aki a Képviselőház titkára is volt, 1898 júliusának végén indult el első hegyi kirándulására, amelynek során eljutott az Omu-csúcsra.

„Moșul” („Az Öreg”), vagyis Nicolae Bogdan – ezt a becenevet a híres Bucura Dumbravától kapta – ekkor 48 éves volt, és a fiatal Mihait számos Bucsecs-hegységi túrán kísérte el.

1903. január 24-én megalakult a Romániai Turisták Társasága (Societatea Turistilor din România), amelynek Mihai Haret a titkári tisztségét töltötte be. Az első világháborút követően, 1921. március 15-én létrejött a „Vándorok Fogadója” (Hanul Drumeților) nevű turisztikai egyesület. Az alapító tagok között Bucura Dumbravă és Emanoil Bucuța neve mellett Mihai Haret is szerepelt, akít az egyesület elnökévé választottak.

1904. április 2-án hivatalosan is megalakult a Romániai Turing Club (Turing-Clubul României), amelynek 1937-ig Mihai Haret volt az elnöke. A klub központi székhelye Haret otthonában működött. A Turing Club Mihai Haret álma volt, és a román turizmus egyik jelentős eredményének számított. Mintegy 4000 tagja volt.

Mihai Haret tagja volt a Turizmus

Főtanácsának is, amely az Országos Idegenforgalmi Hivatal mellett működött. Ugyanakkor részt vett a Természeti Emlékek Bizottságának munkájában is, amelyet a Mezőgazdasági és Birtokügyi Minisztérium mellett hoztak létre az ország első, a természeti emlékek védelméről szóló törvénye alapján, amely 1930. július 7-én lépett hatályba.

Mihai Haret számos turisztikai témájú könyvet és cikket írt, és közreműködött Románia első turisztatérképeinek elkészítésében.

Mihai Haret 1940. április 5-én hunyt el Szinaja városában, a „Bucsecs Háza” (Casa Bucegilor) nevű villában, szívroham következtében.

Az Omu-csúcsra lévő menedékház tovább fejlődött. 1937-ben raktárt építettek hozzá, ekkor „ragasztották” rá a sziklára. 1936 és 1937 között bővítési munkálatokat végeztek, amelyek eredményeként kialakult az az épület, amely nagyjából a mai napig megőrizte akkori formáját.

Többnyire a június-október periódusban működik, kb. 50 személynek tud szállást biztosítani, első sorban priccseken, így saját hálózsák jól fog. Ebédlője van, víz azonban nincs. Generátor segítségével az ebédlő első részét meg lehet világítani.

A csúcs sziklájára több emléktáblát is elhelyeztek az idők folyamán, ám el is távolították ezeket, csak a menedékházban elhelyezett fényképeken láthatunk még párat – valószínű így tűnt el a hátréveset is valamikor.

A Bucsecs második legmagasabb csúcsa, a 2503 m-es Bucura (Bucura Dumbravă) mintegy 400 m-re van az Omutól és szintén Magyarország és Románia egykori határán található.

Mihai Haret és Bucura Dumbravă.

• GÉCZI GELLÉRT

A ZAJZONI RAB ISTVÁN-DÍJ

(Folytatás az 1. oldalról.)

A díj története azt bizonyítja, hogy az igazi érték nem az aranyban, nem az anyagi jutalomban rejlik, hanem abban a szellemi örökségben, amit továbbadunk.

A Zajzoni Rab István-díj a hűség, az elkötelezettség és a közösségi szolgálat szimbóluma lett – egy olyan elismerés, amely mögött hit, munka és kitartás áll.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A díj névadója, Zajzoni Rab István, a Barcaság kiemelkedő magyar költője volt – egy olyan ember, akít a szülőföld szeretete, a tudás iránti vágy és a magyarság ügye határozott meg. Fiatalon, mindössze harmincévesen távozott közülünk, de rövid életében is maradandót alkotott. Verseiben és írásaiban a hétfalusi csángó közösség sorsát, értékeit és hitét örököltette meg; szavaival a hazaszeretet és a nemzeti öntudat tüzeit gyűjtötte meg mindazokban, akik olvasták őt.

Ő volt az, aki elsőként hívta fel az ország figyelmét Hétfalu népének gazdag hagyományaira, táncaira, szokásaira. És ő volt az is, aki a hit, a tudás és a bátorság erejével vállalta a szenvedést is magyarságáért. Ma, amikor a díjazottak nevét kimondjuk, egy pillanatra mindany-

nyian Zajzoni Rab István örökségét idézzük meg. Mert azok, akik e díjat elnyerik, nemcsak tehetségesek és elhivatottak, hanem ugyanazt az értékrendet képviselik: a kitartást, az alkotó szellemet, a közösség szolgálatát és a magyarság megőrzésének szent ügyét.

Tisztelt díjazottak!

Önök ma egy olyan elismerést vehettek át, amely mögött több generáció hite és munkája áll. Önök azok, akik tetteikkel erősebbé teszik közösségünket, és példát mutatnak mindannyiunknak, hogy az értékteremtés soha nem hiábavaló. Kívánom, hogy ez a díj legyen számukra nem csupán jutalom, hanem ösztönzés is – hogy továbbra is őrizzék, gyarapítsák, és adják tovább azt az örökséget, amelyet Zajzoni Rab István ránk hagyott.

Engedjék meg, hogy az RMDSZ képviselőjeként, de mindenekelőtt emberként mondjam: köszönjük, hogy itt vannak, és hogy munkájukkal, hivatásukkal, példájukkal közösségünk lelki-szellemi kincseit gyarapítják.

Isten áldja önöket, és adjon erőt, hogy tovább folytassák ezt a nemes szolgálatot! Szívvel gratulálok minden díjazottnak! Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

A csúcs Bucura Dumbravă (Pozsony, 1868. december 28. – Port Szaíd, 1926. január 26.) részben magyar származású román írónőnek, hegymászónak, társadalmi aktivistának, zongoristának, teozófusnak állít emléket, aki Szekulics Fanny (Františky Jozefíny Szekuliszovej) néven született. 1873-ban költözött a család Bukarestbe, mert szülei jó kapcsolatokat ápoltak a szintén német származású Károly román fejedelemmel, s a német anyanyelvű Fanny hamar megtanult románul. Erzsébet királyné – akinek udvarhölgye volt – biztatására kezdett regényeket írni Bucura Dumbravă álnéven. A Bucura a Bukura-tóra utal, a dumbravă jelentése fiatal erdő. Erzsébet román királyné (Neuwied, 1843. december 29. – Argyasudvarhely, 1916. március 2.) Carmen Sylva néven írt regényeket, verseket.

Fanny szenvedélyes alpinista volt: az Alpokban is többször mászott, 1923-ban eljutott a Matterhornon a Solvay-menedékházig (4000 m), valamint 1925-ben megmászta a Mont Blanc La Buée-gleccserét. Barátai társaságában, a Bucsecs-hegység legkiválóbb ismerőinek vezetésével minden tavasszal Szinaja városába utazott, ahonnan hosszú túrákat tett a Bucsecsen. Ő volt az első nő, aki elérte az Omu-csúcsot.

1920-ban kiadta a román nyelven írt *Cartea munților* (A hegyek könyve) című művét, mely turistáknak szánt tanács-

kat és úti feljegyzéseket tartalmazott. Ez legnagyobb példányszámban eladott műve; kritikusan a „természetjárók vademecumjaként” és a „román irodalom kertjének legszebb virágaként” jellemezték.

Fogékony volt az okkult tanok iránt, tagja volt a Kelet Csillaga szabadkőműves rendnek.

Nevéhez köthető a romániai cserkészmozgalom előmozdítása is.

Később az ind filozófia és a Helena Blavatsky által alapított teozófia kezdte érdekelni, és 1925-ben megalapította a Teozófiai Társulat romániai szekcióját. Ugyanebben az évben Adyarba (ma Csennai része) utazott a Teozófiai Társulat konferenciájára, ahol Dzsiddu Krisnamúrtival is találkozott. A visszaúton maláriában megbetegedett, Port Szaídban leszállították a hajóról és kórházba vitték, ahol hamarosan meghalt.

Róla nevezték el a Bucsecs-hegység második legmagasabb csúcsát, a 2503 méteres Bucura Dumbravă-csúcsot, amelynek korábbi neve Ocolitu-csúcs (Vârful Ocolitu) volt.

Két emberarcú testvér-csúcs a Bucsecs-hegységben. A legmagasabb csúcsok. Mindkettő konkrét személyekhez kötődik. És mindkettő ősi titkokat őriz, ott fent, a sasok birodalmában, ahol csak a szél suttog történeteket a Napnak, s ahol a havasi gyopár őrzi a betlehemi csillag igazi misztériumát.

• SZERKESZTŐSÉG

HÉTFALUSI HÍREK

25 éves a Hétfalu havilap

2001 augusztusában, a millenniumi zászló átvételekor indítottuk útjára havilapként a *Hétfalut*. Az 1906–1911 működő emblematikus újságból 2000 szeptemberében készítettünk egy próbaszámot, majd 2001-től folyamatosan megjelentetjük havilapként.

Január 30. Puzzle-nap

15:00-tól klasszikus és különleges puzzle-ok bemutatója.

17:30-tól Puzzlerakó verseny 3–4 fős csapatoknak. 500 darabos puzzle kirakása 2 órán belül! Előzetes bejelentkezés szükséges.

19:30-tól Puzzle rakók éjszakája, egy kötetlen, jó hangulatú program, ahol a kirakozás mellé a közösségi élmény és kikapcsolódás társul. Részletek és jelentkezési lehetőség az esemény Facebook oldalán.

Helyszín: Barcasági Csángó Alapítvány

Január 31. Színházi est Négyfaluban

A Kovásznai Pokolsár Egyesület bemutatja a Páskándi Géza: *Egy ember, aki megunta a bőrét – komédia három felvonásban*. Egy különleges, humorral és emberi helyzetekkel teli előadás várja a közönséget, amely Páskándi Géza jellegzetes világát és finom társadalmi látásmódját hozza közel a nézőkhöz.

Időpont: 2026. január 31., 19:00

Helyszín: Négyfalusi Multikulturális Központ

Belépő: 40 lej

Jegyek elővételben megvásárolhatók a Frézia Mánia virágüzletben (Négyfalu, Brassói út 66.)

Szeretettel várunk minden színházkedvelőt egy vidám, tartalmas estére!

Február 2. és 16. Népdalkör

Barcasági népdalokra épülő, új közösség vár minden énekelni szerető felnőttet és fiatal felnőttet – gyere, tanuljunk és énekeljünk együtt!

Időpont: 2026. február 2., 19:00

Helyszín: Barcasági Csángó Alapítvány

Február 4. Farsangi foglalkozás családoknak

Farsangi foglalkozásra várjuk a családokat Benkő Éva vezetésével, ahol a résztvevők kézműves maszkokat

készíthetnek, népi játékokkal ismerkedhetnek meg, valamint betekintést nyerhetnek a farsanghoz kapcsolódó hagyományokba és hiedelmekbe. A program kifejezetten családi jellegű: szeretettel várjuk a gyerekeket, szülőket, nagyszülőket és dédszülőket egyaránt, hogy együtt élhessék át a farsangi készülődés örömeit és közösségi élményét.

Időpont: 2026. február 4., 18:00

Helyszín: Barcasági Csángó Alapítvány

Február 6. Farsangi bál

A Zajzoni Rab István Középiskola Szülői bizottságának farsangi bálja a Csángó Házban (Fűrészmező, 18 óra).

Február 12–13. Zajzoni-nap és farsangtemetés a ZRIK-ben

Kisújszállási vendégeinkkel karöltve ünnepeljük iskolánkban Zajzoni Rab István csángó költő szejletését, emléket február 12-én, valamint 13-án lejátszodjuk a híres farsangtemetést, télűzést és bábutemetést.

Február 15. Bekencs Táncszínház

Február 15-én vendéglőadással érkezik a négyfalusi Multikulturális Központban a nyáradszeredai Bekencs Táncszínház *Az Angyalcsinálók* című produkciójukat tekinthetjük meg. A néptáncszínházi előadás a 20. század eleji tiszazugi térségbe repíti a nézőt, egy látszólag békés alföldi környezetbe, ahol a felszín alatt sötét titkok lappanganak. A történet a szegénység, a nők elnyomottsága és a társadalmi kényszerek világát mutatja be, ahol a házasság nem szerelem, hanem túlélés kérdése. Egy idős bába, Zsuzsa néni, „megoldást” kínál az asszonyoknak. A nők hallgatóságos szövetsége sorra tünteti el az elnyomó férjeket.

A néptánc nyelvén kibontakozó történet kezdetben az alföldi falusi élet szépségeit idézi, ám a mozdulatok egyre nyugtalanabbá, sötétebbé válnak, ahogy a bűntudat és félelem beférkőzik az asszonyok világába.

A közösség összetartása megbomlik, mikor egy orvos leleplezi a gyilkosságokat. A nők egymás ellen fordulnak, a titok napvilágra kerül.

Az Angyalcsinálók igaz történeten alapuló, megrendítő előadás, amely a női sorsokat, a túlélés árát és a kollektív bűn kérdéseit állítja a középpontba.

Részletek hamarosan az esemény Facebook oldalán.

Március 6–7. V. Barcasági síkupa

A 4 Village Ski&Ride sí- és snowbo-

ard iskola, valamint a Barcasági Csángó Alapítvány március 6–7-én szervezi meg az V. Barcasági Síkupa Brassópojánán, a Keresztény-havason.

A verseny amatőr túra- és alpesi sízőknek szól, a kupa főként közösségépítő és szórakozási célból van megszervezve!

Részletek az esemény Facebook oldalán vagy a szervezőknél (0751-066819, 0746-029114)

A Hobbi Akadémia februári programjai:

Febr. 19., 18:00 – Társasjátékest felnőtteknek, nyugdíjasoknak

Helyszín: Gillich Fülöp Diákotthon (Brassói út 245.)

Részvételi díj: 15 lej/alkalom. Időtartam 2–2,5 óra.

Febr. 26., 18:00 – A micro:bit mesterei

Programozás 10 éven felülieknek.

Helyszín: Gillich Fülöp Diákotthon.

Részvételi díj: 30 lej/fő/alkalom, időtartam 1,5–2 óra.

Újdonság! Szabadulás a könyvtárból

Rendhagyó szabadulószoza felnőtt csapatoknak.

Időpont: megegyezés szerint.

Benevezési díj: 2 fős csapat: 50 lej/fő, 3 fős csapat: 45 lej/fő, 4 fős csapat: 40 lej/fő/játék.

Diákoknak (15 év felett) 10 lej kedvezmény/fő/játék

Időtartam 60 perc.

Elérhetőség: Facebookon és a 0729-500243-as telefonszámon.

A Hobbi Akadémia csapata

• HERMANN ANTAL, BRASSÓI LAPOK: 1900. AUG. 21./VI. ÉVF. 188. SZ.

BARTHA KÁROLY

(a Brassói Lapok eredeti tárcája)

Mély tisztelettel hajlom meg az előtt a lángelekű hetvenéves ifjú előtt, aki ötven esztendő óta a magyar tanügy bajnoka, elébb pedig még hősiiesen végigküzdötte a szabadságharcot. Elébb karddal, aztán szóval és tollal harcolt lelkesen a nemzeti létért, a nemzeti szellemért. Bartha Károly élete a hűség kötelesegteljesítés, a hazafias buzgalom eszményi példája. Nagyon cselekedett abban a kis körben, melyet szelleme egészen bevilágított. Születése az eszmék forrongásának korába esett. A világszabadság tavaszán a nemzeti lelkesedés elemi kitörése idejében serdült ifjúvá. Résztvett az öldöklő csatákban, résztvett az elnyomtatás korának szenvedésében. A mártírium nem törte meg gyöngye testében erős lelkét. Abban a nehéz időben a nemzeti öntudat ápolásában, a nemzeti szellem élesztésében apostolkodott. Megérte a nemzeti feltámadás hajnalát. És fáradott és alkotott tovább a nemzet regenerációjában, és e dicső munkában neki nagy része volt a maga szerény, de jelentős körében. Mintaszerűen teljesítette nemes hivatását. De az ő munkája még nincs teljesen befejezve, az ő életereje még nincs kimerítve. Mégis úgy hallom, elvonulni készül üdvös működésének teréről. Talán nem is azért, mert ereje hanyatlott, hanem azon természeti törvényenél fogva, mely szerint az öregek kénytelenek átengedni a tét az ifjaknak.

Bartha Károlynak egyszerű és mégis változatos életfolyása kristálytisza, mintaszerű. Igen érdemes arra, hogy hivatott toll vonásról vonásra rajzolja meg ez áldásos élet képét, a kegyelet adójául, mintaképpül a pályatársak, az

utódok számára, kik a lefolyt nagy idők legnagyobb tiszteletre méltó jellemeinek egyikét láthatnák benne.

Íme, e munkában gazdag, hosszú élet rövid vázlat. Bartha Károly 1831. március 26-án született az Udvarhely megyei Száldoboson. Atyja András, 55 évig volt ott református lelkész. Károly 15 éves korában végezte a székelyudvarhelyi református kollégium 8. osztályát, s aztán a kétéves bölcsészeti tanfolyamot kitűnő eredménnyel.

A zsenge ifjú önkéntesen résztvett a nemzet önvédelmi harcában. 1848 őszén a magyarsáosi csatában elfogták, Medgyesre vitték, halálra ítélték. A vesztőhelyről vitte őt Gedeon tábornok Szebenbe fogságba. Kiszabadulván, 1849. július 2-án résztvett az uzoni és kökösi dicsőséges csatákban. Uzonban egymaga bontott le egy hidat, elvágván ezzel egy kozák csapat útját.

1850 tavaszán lépett a tanítói pályára. Először az udvarhelyi kollégium harmadik osztályának tanítója volt. Innen hetedmagával börtönbe hurcolták. Haza kerülve atyja filiáléjában végezte a papi, kántori és tanítói teendőket 1858-ig. Ekkor a zajzoni ágostai evangélikus egyház választotta meg kántor-tanítónak és egyházi segédkezőnek. Egy ideig az összes papi teendőket is ő látta el.

1861 tavaszán jött Tatrangra mint az ágostai evangélikus iskola tanítója, aztán igazgatója lett az 1871-ben községi lett iskolának, mely 1873-ban államosított. Bartha óvódiák létesítésében is sikeresen buzgólkodott.

40 év óta tagja a Brassó vidéki magyar tanítótanárságnak, melynek köri elnöke és alelnöke is volt.

(Folytatjuk.)

